

Yhteydenotot huoltajiin oppilaan poissaoloihin liittyen

Ota yhteyttä huoltajaan **ensisijaisesti puhelimitse**. Poissaoloja koskevan keskustelun voi yhdistää myös arviointikeskusteluun, jos se on sovittu lähitulevaisuuteen.

Keskustelun ydin on **kohtaaminen**. Keskustelu on tarkoitus käydä hyvässä hengessä, myönteisessä ilmapiirissä. Korosta **hyvinvointia** ja **oppimista tukevaa** vuorovaikutusta.

Osoita huoltajalle **kiinnostusta** oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen edistymisestä sekä hyvinvoinnista.

Kartoita tuen tarve. Pohtikaa ja **sopikaa yhdessä mahdolliset koulun ja kodin tukitoimet**. Sopikaa tarvittaessa myös opiskeluhuollon konsultaatiosta ja yhteistyöstä.

Kiitä ja anna **positiivista palautetta** oppilaasta tai yhteistyön edistämisestä koulun kanssa. Kehu aina kun mahdollista! Tilanteessa, jossa oppilaasta ei ole huolta, voi **kiittää yhteistyöstä** tai siitä, että huoltajat ovat hoitaneet asiat hyvin.

Vinkit onnistuneeseen vuorovaikutukseen

Kuuntele aktiivisesti, mitä huoltaja sanoo. Älä mieti hänen puheenvuoronsa aikana, mitä aiot itse sanoa seuraavaksi. On tärkeää, että **huoltaja tulee kuulluksi**. Puheesta voi pyrkiä erottamaan faktoja, tunteita ja tarpeita. Kysymykset auttavat yhteisen ymmärryksen löytämisessä.

Osoita empatiaa, sillä se toimii siltana keskustelun osapuolten välillä ja auttaa yhteistyön rakentamisessa.

Pysy rauhallisena. Hengittele ja rauhoittele itseäsi. Pidä taukoja ja mieti rauhassa, mitä aiot sanoa. Sopikaa tarvittaessa uusi keskusteluaika.

Osoita kunnioitusta huoltajaa ja oppilasta kohtaan, vaikka olisitte eri mieltä.

Pyri ratkaisukeskeisyyteen. Mieti ongelmiin keskittymisen sijaan, mikä on toivottu muutos tai lopputulos. Mikä on tavoite? Mihin tilanteessa pyritään? Mikä toimii jo? Miten edetään? Hyvä muistisääntö on 20 – 80: Ongelmien läpikäymiseen käytetään 20% ajasta ja loput 80% keskitytään ratkaisujen etsimiseen. Pohtikaa yhdessä, mikä olisi kaikkien kannalta hyvä lopputulos.

Luo uskoa huoltajaan ja **kannusta** oppilasta. **Toiveikkuuden** säilyttäminen on tärkeää vaikeita asioita käsiteltäessä ja kohdattaessa.

Haastavissa tilanteissa voit aina ottaa jonkun toisen työntekijän tueksesi. Voit pyytää esim. toista opettajaa, erityisopettajaa, kasvatusohjaajaa tai koulunkäynninohjaajaa tueksesi puheluun tai keskusteluun. Jälkikäteen voitte yhdessä käydä läpi keskustelun ja purkaa mahdolliset haastavat hetket tai huoltajan haastavan käytöksen. Voit keskustella asiasta myös rehtorin kanssa.

Esimerkkilauseita keskustelun aloittamiseen

Tervehdi ja esittele itsesi alussa omaan tapaasi. Kannattaa varmistaa, onko huoltajalla hetki aikaa jutella kanssasi. Jos ei, sopikaa uusi soittoaika. Voit halutessasi kertoa, että puhelu liittyy kaupungin/kunnan yhteisen poissaolomallin käytänteisiin ja tarkoitus on varmistaa, että oppiminen ja koulunkäynti sujuvat hyvin poissaoloista huolimatta. Mieti, miten toivoisit opettajan ottavan asian puheeksi, jos olisit itse huoltajan roolissa.

”Onko sinulla hetki aikaa jutella? Soitan (oppilaan nimi) poissaoloihin liittyen. Näin alkuun haluaisin kiittää hyvästä yhteistyöstä.”

”Soitan (oppilaan nimi) poissaoloihin liittyen. Ihan ensimmäisenä haluaisin kiittää siitä, että olet selvittänyt / olette selvittäneet poissaolot hyvin. Oletko huomannut, että (oppilaan nimi) on kertynyt poissaoloja XX tuntia? Miten sinä näet/te kotona näette tilanteen?”

”Soitan (oppilaan nimi) poissaoloihin liittyen. Meillä on käytössä kaupungin/kunnan yhteinen poissaolomalli, jonka mukaan seuraamme oppilaiden poissaoloja. Voidaanko jutella hetki (oppilaan nimi) kuulumisista ja koulunkäynnistä?”

”Minulle tuli Wilmaan poissaoloilmoitus, koska (oppilaan nimi) poissaolot ovat ylittäneet xx tunnin rajan. Olisiko sinulla hetki aikaa jutella kanssasi (oppilaan nimi) poissaoloihin / koulunkäyntiin / hyvinvointiin liittyen.”

”Onko sinulla hetki aikaa jutella? – Kiva! Mitä teille kuuluu? – Soitan (oppilaan nimi) poissaoloihin liittyen. Oletko huomannut, että poissaolot ovat menneet yli xx tunnin rajan?”

Esimerkkikysymyksiä

”Haluaisitko kertoa, mitä teille kuuluu?”

”Miten teillä on mennyt?”

”Haluatko kertoa, miten (oppilaan nimi) voi?” (fyysinen tai psyykinen hyvinvointi)

”Oletko huomannut tarvetta oppimisen tuelle?” (esim. tukiopetus)

”Oletko huoltajana huolissasi oppimisen etenemisestä / koulunkäynnistä?”

”Onko sinulla huolta (oppilaan nimi) hyvinvoinnista tai jaksamisesta?” (runsas harrastaminen, kaverisuhteet, paineet menestyä koulussa, uni, pelaaminen, some jne.)

Esimerkkilauseita keskustelun tueksi

Keskustelun aloitus, kun huoltaja on itse ottanut sinuun yhteyttä

Käsikirja koulupoissaolojen puheeksi ottamisen tueksi
Tiia Thil & Terhi Pusaaniemi
Jyväskylän kaupunki

"Kiitos, kun otit yhteyttä."

"Olipa kiva, kun otit yhteyttä / soitit / laitoit viestiä."

"Kiva, kun saatiin tämä keskustelu onnistumaan."

"Kiitos, kun saatiin tämä tapaaminen järjestymään."

Tuntuu, kuulostaa, vaikuttaa ovat hyviä sanoja

"Minusta tuntuu..."

"Kuulostaa siltä, että..."

"Minusta vaikuttaa nyt siltä, että..."

Myötäile kuulemaasi pienillä äännähdyksillä

"mmm" "aivan" "kyllä" "joo-o"

Toista ja tiivistä kuulemasi omin sanoin.

"Eli nyt on käynyt niin, että teidän lapsi kokee..."

Varmista, että olet ymmärtänyt kuulemasi oikein.

"Ymmärsinkö oikein, että..?"

Osoita kuuntelevasi aktiivisesti ja anna huoltajalle tilaa kertoa omat näkemyksensä ja kokemuksensa.

"Mielenkiintoinen näkemys, haluaisitko kertoa lisää?"

"Kertoisitko vähän lisää?"

Sanoita tunnistamiasi tai aistimiasi tunteita.

"Vaikuttaa siltä, että olet nyt vähän kiihtynyt."

"Korjaa, jos olen väärässä, mutta minusta tuntuu, että olisit pettynyt."

Tahdin rauhoittaminen (oman ja huoltajan). Voit pyytää huoltajaa hidastamaan tahtia, jotta voit tehdä paremmin muistiinpanoja. Kirjaaminen osoittaa huoltajalle, että kuuntelet ja hänen kertomallaan on merkitystä. Pidä itsekin tauko, ennen kuin vastaat, se rauhoittaa tunnelmaa.

Käsikirja koulupoissaolojen puheeksi ottamisen tueksi
Tiia Thil & Terhi Pusaaniemi
Jyväskylän kaupunki

”Voisitko puhua hieman rauhallisemmin/hitaammin, niin ehdin kirjoittaa kertomasi asiat itselleni muistiin?”

Muista anteeksipyyntö ja pahoittelun voima. Jos huoltaja kokee oppilaan tulleen väärinymmärretyksi tai -kohdelluksi, anteeksipyyntö voi olla ratkaiseva yhteistyötä rakentava merkitys. Voit pahoitella esim. ikävästä kokemuksesta omasta, toisen tai koulun puolesta.

”Ikävä kuulla, että...” ”Olen pahoillani...” ”Pahoittelut...”

Muista kertoa, mitä huoltajalta odotetaan. Toivotaanko hänen ottavan esim. poissaolot puheeksi oppilaan kanssa, kyselevän kuulumisia tai juttelevan kaverisuhteista.

”Voisitko kysellä / jutella...”

”Sopisiko, että..?”

Lopetus

”Kiitos, että sinulla oli hetki aikaa jutella kanssani.”

”Voit soittaa tai laittaa minulle viestiä, jos herää ajatuksia, joista haluaisit vielä kertoa tai keskustella.”

Joskus yhteydenotto kotiin tehdään jonkin ikävän tapahtuman seurauksena.

Tapahtuneesta kertominen

Kerro huoltajalle

- Mitä on tapahtunut (milloin, missä, kenelle).
- Mihin tämä näkemys perustuu. Olitko itse paikalla vai oletko kuullut asiasta oppilaalta/oppilailta?
- Miten asia on hoidettu koulussa ja miten tilanteen selvittäminen/hoitaminen mahdollisesti jatkuu.
- **Odotetaanko huoltajalta jotain toimia.**

Käsikirjassa on hyödynnetty Puhe-Judo koulutuksen (Mielenrauha) materiaaleja.